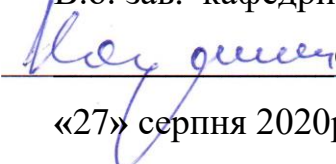

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Бізнес-консалтингу та міжнародного туризму»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри, к.е.н., доцент

 Сергій КАРМАН

«27» серпня 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
факультет економіки та бізнесу

2020 – 2021 н.р.

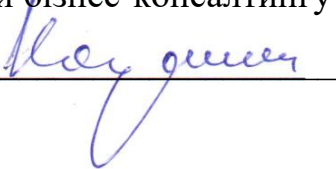
Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь, ТДАТУ ім. Д. Моторного - 11 с.

Розробник: к.е.н., доцент Краснодєд Т.Л.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

В.о. зав. кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

к.е.н, доцент Сергій КАРМАН

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 2 від «23» вересня 2020 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1	1
Тижневе навантаження: Аудиторних занять – 5 год. Самостійної роботи студента – 6,5 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	22 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	32 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	96 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В умовах трансформації економіки України, появи нових форм господарювання, поширення глобальних тенденцій на національні господарства виникає потреба в постійному оновленні економічних знань, науковому обґрунтуванні моделей, тенденцій і закономірностей економічного розвитку. Без глибокого вивчення та розуміння основ економічної теорії досягти такої мети неможливо.

Основною метою викладання курсу "Економічна теорія" є вивчення загальних основ й принципів економічного життя суспільства, розкриття закономірностей розвитку суспільного виробництва, визначення найважливіших рис соціально-економічних систем, показ зв'язку теоретичних знань і успішної дії економіці, навчання практичному втіленню знань у реальності, формування у майбутніх менеджерів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних умовам ринкових відносин у країні, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Завданням викладання курсу є вивчення системи економічних законів, що дозволить одержати відповідь на питання сучасного ефективного господарювання країни і допоможе знайти оптимальний путь розвитку економіці України.

Основними завданнями дисципліни є:

- пізнання економічної теорії як науки, її предмету, методів та функцій;
- розкриття основного змісту сучасних шкіл економічної теорії;
- аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки;
- характеристика основних рис та особливостей розвитку постсоціалістичних економік;
- розкриття закономірностей суспільного відтворення, економічного зростання та циклічних коливань в економіці;
- сучасні процеси глобалізації світогосподарських зв'язків та шляхи вирішення загально цивілізаційних проблем людства.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності розвитку економічних систем; економічні закони та принципи їх функціонування; дії людей, спрямовані на ефективне господарювання за умов обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя суспільства.

У результаті вивчення дисциплін студент повинен:

Знати:

- загальні засади виникнення та соціально-економічного розвитку суспільства;
- теоретичні основи ринкової економіки та підприємництва;
- головні положення мікро- та макроекономіки;
- базові принципи функціонування національного та світового господарства;
- особливості державного регулювання соціально-економічних процесів тощо.

Вміти:

- аналізувати поведінку суб'єктів господарювання в різних економічних системах;
- досліджувати стан ринку та аналізувати ринкові механізми;
- орієнтуватися в умовах відкритості економіки;
- досліджувати особливості державного впливу на економічні процеси;
- аналізувати економічні тенденції в мікро-, макроекономічному та світовому середовищі тощо.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки.

Предмет і метод економічної теорії

1.1. Зародження економічних знань та основні етапи розвитку економічної теорії

1.2. Сучасні економічні течії

1.3. Предмет економічної теорії. Економічні закони і категорії

1.4. Методи і функції економічної теорії

1.5. Структура економіки

Література: [1, 3-7, 9-12]

Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.

Економічні інтереси

2.1. Економічні потреби і їх структура. Закон зростання потреб

2.2. Виробничі можливості суспільства

2.3. Економічні інтереси

Література: [3-5, 7, 9]

Тема 3. Відносини власності та моделі організації економічних систем суспільств

3.1. Власність як економічна категорія

3.2. Типи, форми та види власності. Зміна форм власності

3.3. Періодизація суспільного розвитку

3.4. Економічна система: суть, структурні елементи та характеристика основних типів економічних систем

3.5. Моделі організації економічних систем суспільств

Література: [1, 3-6, 8, 9]

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція

4.1. Еволюція форм організації суспільного виробництва. Натуральне господарство і причини виникнення товарного виробництва

4.2. Товар і його властивості. Подвійний характер праці

4.3. Теорії вартості

4.4. Закон вартості, його функції і механізм дії

Література: [1, 3-6, 9-12]

Тема 5. Теорія грошей

5.1. Розвиток форм вартості і поява грошей

5.2. Сутність і функції грошей

5.3. Грошова система та її основні елементи

5.4. Закон товарно-грошового обігу

Література: [2, 4-6, 8, 10]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 6. Ринкові відносини: сутність, функції і структура. Закони ринку

- 6.1. Суть і функції ринку
- 6.2. Ринковий механізм і його елементи
- 6.3. Попит і чинники, що визначають його величину
- 6.4. Пропозиція товару та її крива
- 6.5. Пропозиція і попит: ринкова рівновага
- 6.6. Ціна і чинники, що впливають на неї

Література: [2-4, 7, 9-12]

Тема 7. Капітал як економічна категорія: сутність, структура, зношування

- 7.1. Поняття капіталу. Основні теорії капіталу
- 7.2. Структура капіталу. Кругообіг і оборот капіталу
- 7.3. Знос капіталу і амортизація

Література: [3, 4, 7, 9-12]

Тема 8. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу

- 8.1. Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи
- 8.2. Позичковий капітал і процент. Банки
- 8.3. Капітал у сфері торгівлі. Торговий прибуток
- 8.4. Цінні папери як фіктивний капітал сфери обігу. Фондові біржі

Література: [2-5, 8, 9, 11]

Тема 9. Монополія та конкуренція в ринковій економіці

- 9.1. Суть і економічний закон конкуренції. Види конкуренції
- 9.2. Закономірність виникнення і економічна природа монополізму. Види монополій
- 9.3. Основні організаційні форми монополістичних об'єднань
- 9.4. Ринок в умовах монополізму. Монопольна ціна і монопольний прибуток, їх структура. Наслідки надмірної монополізації
- 9.5. Антимонопольне регулювання економіки і антимонопольна політика України

Література: [1-3, 5, 7-9]

Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки

- 10.1. Аграрне виробництво і аграрні відносини
- 10.2. Земельна рента: суть і форми
- 10.3. Агропромислова інтеграція та агропромисловий комплекс

Література: [3, 4, 6-8, 9]

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА							
1,2	Лекція 1	Тема 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки. Предмет і метод економічної теорії	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	ПЗ 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки. Предмет і метод економічної теорії	-	-	6	-	3
	Самостійна робота	Тема 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки. Предмет і метод економічної теорії	-	-	-	12	2
3	Лекція 2	Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	ПЗ 2. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	-	-	-	6	2
4	Лекція 3	Тема 3. Відносини власності та моделі організації економічних систем суспільств	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	ПЗ 3. Відносини власності та моделі організації економічних систем суспільств	-	-	4	-	3
	Самостійна робота	Тема 3. Відносини власності та моделі організації економічних систем суспільств	-	-	-	6	2
5	Лекція 4	Тема 4. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	ПЗ 4. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Тема 4. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	-	-	-	6	2
6	Лекція 5	Тема 5. Теорія грошей	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Тема 5. Теорія грошей	-	-	4	-	3
	Самостійна робота	Тема 5. Теорія грошей	-	-	-	6	2
7, 8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	9	-
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовим модулем I	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль I – 75 год.			12	-	18	45	35
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ							

9	Лекція 6	Тема 6. Ринкові відносини: сутність, функції і структура. Закони ринку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	ПЗ 6. Ринкові відносини: сутність, функції і структура. Закони ринку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Тема 6. Ринкові відносини: сутність, функції і структура. Закони ринку	-	-	-	8	2
10	Лекція 7	Тема 7. Капітал як економічна категорія: сутність, структура, зношування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	ПЗ 7. Капітал як економічна категорія: сутність, структура, зношування	-	-	4	-	3
	Самостійна робота	Тема 7. Капітал як економічна категорія: сутність, структура, зношування	-	-	-	8	2
11	Лекція 8	Тема 8. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	ПЗ 8. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Тема 8. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу	-	-	-	8	2
12	Лекція 9	Тема 9. Монополія та конкуренція в ринковій економіці	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	ПЗ 9. Монополія та конкуренція в ринковій економіці	-	-	4	-	3
	Самостійна робота	Тема 9. Монополія та конкуренція в ринковій економіці	-	-	-	8	2
13	Лекція 10	Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	ПЗ 10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки	-	-	-	8	2
14, 15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	11	-
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовим модулем I	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 75 год.			10	-	14	51	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

1. Зародження економічних знань та основні етапи розвитку економічної теорії
2. Сучасні економічні течії
3. Предмет економічної теорії. Економічні закони і категорії
4. Методи і функції економічної теорії
5. Структура економіки
6. Економічні потреби і їх структура. Закон зростання потреб

7. Виробничі можливості суспільства
8. Економічні інтереси
9. Власність як економічна категорія
10. Типи, форми та види власності. Зміна форм власності
11. Періодизація суспільного розвитку
12. Економічна система: суть, структурні елементи та характеристика основних типів економічних систем
13. Моделі організації економічних систем суспільств
14. Еволюція форм організації суспільного виробництва. Натуральне господарство і причини виникнення товарного виробництва
15. Товар і його властивості. Подвійний характер праці
16. Теорії вартості
17. Закон вартості, його функції і механізм дії
18. Розвиток форм вартості і поява грошей
19. Сутність і функції грошей
20. Грошова система та її основні елементи
21. Закон товарно-грошового обігу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

1. Суть і функції ринку
2. Ринковий механізм і його елементи
3. Попит і чинники, що визначають його величину
4. Пропозиція товару та її крива
5. Пропозиція і попит: ринкова рівновага
6. Ціна і чинники, що впливають на неї
7. Поняття капіталу. Основні теорії капіталу
8. Структура капіталу. Кругообіг і оборот капіталу
9. Знос капіталу і амортизація
10. Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи
11. Позичковий капітал і процент. Банки
12. Капітал у сфері торгівлі. Торговий прибуток
13. Цінні папери як фіктивний капітал сфери обігу. Фондові біржі
14. Суть і економічний закон конкуренції. Види конкуренції
15. Закономірність виникнення і економічна природа монополізму. Види монополій
16. Основні організаційні форми монополістичних об'єднань
17. Ринок в умовах монополізму. Монопольна ціна і монопольний прибуток, їх структура. Наслідки надмірної монополізації
18. Антимонопольне регулювання економіки і антимонопольна політика України
19. Аграрне виробництво і аграрні відносини
20. Земельна рента: суть і форми
21. Агропромислова інтеграція та агропромисловий комплекс

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С., Ч.1; Ч.2: Загальна економічна теорія; Спеціальна економічна теорія. - К.: Ніка-Центр; Ельга, 2002. – 527 с.
2. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. Підручник. – К.: Вища школа, 2003. – 719 с.
3. Економічна теорія: Політекономія. Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
4. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.
5. Климко Г. Н., Нестеренко В. П., Канищенко Л. О., Чухно А. А. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. закл. осв. / Григорій Никифорович Климко (ред.), Василь Павлович Нестеренко (ред.). - 2. вид., перероб. і доп. — К.: Вища школа, 1999. - 743 с.
6. Кривенко К. Т. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005. - 508 с.
7. Москвіна А.О. Конспект лекцій з дисципліни «Основи економічних теорій» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.060103 "Гідротехніка (Водні ресурси)") / А.О. Москвіна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. - 209 с.
8. Основи економічної теорії: Підручник. 3-тє вид. / За ред. Ю. В. Ніколенка. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 540 с.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко та ін. – К.: Знання- Прес, 2002. – 615 с.
10. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. [текст]: навч. посіб./ А.В. Сірко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.
11. Шевченко Л.С. Основи економічної теорії: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.

Додаткова

1. Базилінська О.Я. Макроекономіка. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 442 с.
2. Гейлбронер Роберт Л., Тароу Лестер С. Економіка для всіх: Пер. з англ. - Львів: Просвіта, 1995.
3. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2004. – 406 с.
4. Мікроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 677с.
5. Самуельсон П. Економіка: Підруч. – Львів: Світ, 1993.
6. Ястремський О., Грищенко О. Основи мікроекономіки: Підручник. – К.: Знання, КОО, 2004. – 336 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka>